

ΠΟΔΟΛΑΤΡΕΣ

Το παρόν έργο πνευματικής ιδιοκτησίας προστατεύεται κατά τις διατάξεις της ελληνικής νομοθεσίας (Ν. 2121/1993 όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει σήμερα) και τις διεθνείς συμβάσεις περί πνευματικής ιδιοκτησίας. Απαγορεύεται απολύτως άνευ γραπτής αδείας του εκδότη η κατά οποιονδήποτε τρόπο ή μέσο (ηλεκτρονικό, μηχανικό ή άλλο) αντιγραφή, φωτοανατύπωση και εν γένει αναπαραγωγή, εκμίσθωση ή δανεισμός, μετάφραση, διασκευή, αναμετάδοση στο κοινό σε οποιαδήποτε μορφή και η εν γένει εκμετάλλευση του συνόλου ή μέρους του έργου.

Εκδόσεις Πατάκη — Σύγχρονη ελληνική λογοτεχνία / Πεζογραφία - 595

Σπύρος Μαντζαβίνος, *Ποδολάτρες*

Υπεύθυνη έκδοσης: Ελένη Κεχαγιόγλου

Εικονογράφηση: Σπύρος Μαντζαβίνος

Διορθώσεις: Αρετή Μπουκάλα

Φωτοστοιχειοθεσία: Χριστίνα Κωνσταντινίδου

Copyright® Εκδόσεις Σ. Πατάκης ΑΕΕΔΕ (Εκδόσεις Πατάκη)

και Σπύρος Μαντζαβίνος, 2023

Πρώτη έκδοση από τις εκδόσεις Πατάκη, Αθήνα, Ιούνιος 2025

KET E951 ΚΕΠ 105/25

ISBN 978-960-16-6387-6

ΠΑΝΑΓΗ ΤΣΑΛΔΑΡΗ (ΠΡΟΗΝ ΠΕΙΡΑΙΩΣ) 38, 104 37 ΑΘΗΝΑ, ΤΗΛ.: 210 36 50 000, 210 52 05 600,
801 100 2665, FAX: 210 36 50 069 • ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΔΙΑΘΕΣΗ, ΕΜΜ. ΜΠΕΝΑΚΗ 16, 106 78 ΑΘΗΝΑ,
ΤΗΛ.: 210 38 31 078 • ΥΠΟΚΑΤΑΣΤΗΜΑ: Ν. ΜΟΝΑΣΤΗΡΙΟΥ 122, 563 34 ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ,
ΤΗΛ.: 2310 70 63 54, 2310 70 67 15, FAX: 2310 70 63 55 • Web site: <http://www.patakis.gr>
• e-mail: info@patakis.gr, sales@patakis.gr

ΣΠΥΡΟΣ ΜΑΝΤΖΑΒΙΝΟΣ

ποδολάτρες

ΠΕΖΟΓΡΑΦΗΜΑ

ΜΕ ΕΡΓΑ ΤΟΥ ΣΥΓΓΡΑΦΕΑ

Από πού προέρχεται η αγάπη για τις γυναικείες πατούσες; Και το κυριότερο, προς τα πού πηγαίνει; Πέλματα, πατούσες, δάχτυλα, φτέρνες, αστράγαλοι, καμάρες, μύτες των ποδιών, γάμπες, γόνατα, μηροί· άκρα. Είναι οι άνθρωποι που τα αγαπούν στ' αλήθεια άνθρωποι των άκρων; Ακραίοι, των οποίων το πάθος τους αυτό οδηγεί αναπόφευκτα σ' ακρότητες; Μήπως ένα τέτοιο ζήτημα είναι στ' αλήθεια υπερβολικά χαμερπές για να ασχοληθεί κανείς στα σοβαρά μαζί του, όσο χαμερπή είναι και τα πέλματα που βαδίζουν και σέρνονται στη γη; Η αγάπη για το γυναικείο πέλμα, το πάθος αυτό για το κατώτατο σημείο του σώματος της γυναίκας, αποτελεί άραγε δείγμα αισιοδοξίας (ότι αυτό το χαμερπές μέλος δύναται όχι μόνο να είναι όμορφο, αλλά για τον ποδολάτρη ωραιότερο μάλιστα από οποιοδήποτε άλλο), οίκτου για τη δυσχερή θέση στην οποία

το πέλμα βρίσκεται ή προϊόν παράλογων απαιτήσεων από τη γυναικεία ομορφιά; Οι γυναίκες βάφουν τα νύχια των ποδιών τους για να περισώσουν όσο μπορούν το άχαρο του πέλματος ή για να εντείνουν την ήδη ενυπάρχουσα ωραιότητά του; Ποια είναι στην πραγματικότητα η σχέση μεταξύ πατούσας και κυρίως ποδιού, και μήπως μοιάζει αναλογικά με τη σχέση που έχει το κεφάλι με τον ανθρώπινο κορμό; Είναι ο ποδολάτρης εξ ορισμού ευαίσθητος λαμβάνοντας αισθητικές συχνότητες που οι άλλοι δεν υποψιάζονται καν, καλλιτέχνης που γκρεμίζει τις συνήθειες και αναμενόμενες προτιμήσεις ανοίγοντας καινούριους αισθητικούς δρόμους, ή απλώς διαστροφικός που στρέφεται διά μιας άλλης διόδου (εκείνης των φαινομενικώς αθώων γυναικείων πελμάτων) προς την κεντρική οδό που οδηγεί στην αφροδίσια πράξη και εν τέλει προς την ίδια τη γυναικεία φύση;

Χαρακτήρισα μόλις τα γυναικεία πέλματα «αθώα» γιατί δεν έχουν ακόμη καταχωριστεί στις επίσημες ερωτογενείς ζώνες· για κάποιον, προφανή, λόγο δεν είναι όπως το στήθος ή τα οπίσθια, δεν οφείλει η γυναίκα να τα κρύβει στις εξόδους της, τα μάτια

της δεν είναι έτοιμα να συλλάβουν όποιον ρίξει το βλέμμα του καταπάνω τους, δεν είναι δηλαδή υποψιασμένα για την πολιορκία του βλέμματος που προσελκύουν, και παρεξηγήσεις που προκαλούνται από τέτοια αδιάκριτα βλέμματα –αν συμφωνήσουμε φυσικά πως πρόκειται για αδιακρισία– θα προκληθούν πολύ δύσκολα. Μια κοπέλα γνωρίζει πολύ καλά πώς να ενδυθεί καταλλήλως για να τονίσει το όμορφο –μεγάλο ή μικρό– στήθος της, σε κάθε περίπτωση πάντως –και αυτό μας αφορά εδώ– θα το κρύψει κάτω από ρούχα· τα επίμαχα σημεία, με τον έναν ή με τον άλλον τρόπο, θα ενδυθούν. Αντιθέτως, με τα γυναικεία πέλματα κάτι τέτοιο δεν συμβαίνει ή, τέλος πάντων, μπορεί και να μη συμβεί, καθώς το καλοκαίρι ή την άνοιξη τα γυναικεία πόδια είναι συνήθως γυμνά – περιδιαβαίνουν γυμνά τον κόσμο, ξεμυτίζουν από γαλότσες, παπούτσια, τακούνια και μπότες, κι ελεύθερα πια αφήνονται να δουν το φως του ηλίου· και τότε, κάποιοι άνθρωποι αντικρίζουν σε αυτά ένα φως όχι λιγότερο λυτρωτικό. Στη δε παραλία, όταν στήθος ή οπίσθια καλύπτονται (και μάλιστα, μόνο αυτά καλύπτονται, και έτσι ομολογείται πια απολύτως η αβυσσαλέα διαφορά τους

από το υπόλοιπο σώμα που παραμένει γυμνό), τα πέλματα παραμένουν ελεύθερα από την οποιαδήποτε περικλείση. Οι περισσότεροι προσδοκούν τη στιγμή που θα δουν εκείνη που έχουν ερωτευθεί –ή απλώς εκείνη που γαργαλά ιδιαζόντως την προσωπική τους αίσθηση της ηδονής– στην παραλία λόγω της μεγάλης αυτής ευκαιρίας να θαυμάσουν όσο το δυνατόν πιο γυμνά τα κάλλη του κορμιού της, όμως ο λάτρης του γυναικείου πέλματος γνωρίζει πως πολλές φορές η θέαση του αγαπημένου του σημείου δεν θα είναι τόσο απρόσκοπτη, ή κολλαευτική, όσο θα ήταν αν είχε την κατοχή του να κάθεται δίπλα του μια ανοιξιιάτικη μέρα μέσα στο αττικό μετρό.

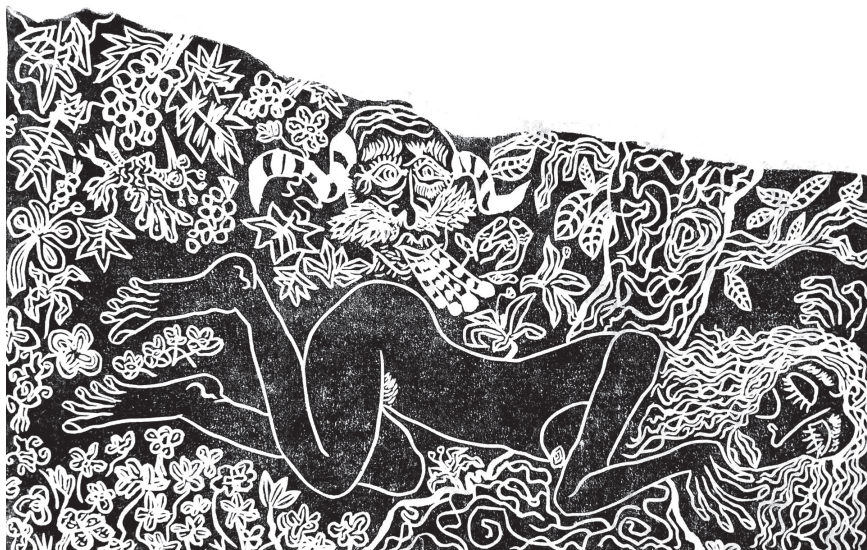
Η άμμος μιας ακρογιαλιάς είναι ανασταλτικός παράγων για τον θαυμασμό του πέλματος, καθώς έχει την τάση να κολλά σαν βδέλλα πάνω του, να διεισδύει στα νύχια, ανάμεσα στα δάχτυλα και να μένει αγκιστρωμένη στο κάτω μέρος του ποδιού σαν εγγενής στρώση· και σαν να μην έφτανε αυτό, πολλές γυναίκες έχουν την εκνευριστικότητα συνήθεια να βυθίζουν τις πατούσες τους στην άμμο και να τις αφήνουν λαγουμισμένες εκεί μέσα για

όσο χρόνο εκείνες συνομιλούν χαλαρά με τον διπλανό τους. Πολλές γυναίκες μάλιστα δεν τις βγάζουν από εκεί μέχρι να φύγουν από την παραλία, όταν πια και η αποκάλυψη αποτελεί δώρον άδωρον, καθώς τίποτε δεν μπορείς να δεις κάτω από την καφετιά και κοκκώδη επιφάνεια. Ένας φίλος μου μου είπε κάποτε πως ποτέ του δεν κάνει τον κόπο να κοιτάξει καν υγρές από τη θάλασσα πατούσες· κι αυτό, γιατί φαντάζεται πως η γεύση του ποδιού θα 'ναι τότε μοιραία αλλοιωμένη από το θαλασσινό αλάτι, κάτι που του χαλά σε τεράστιο βαθμό τη φαντασίωση. Τέτοια πέλματα δεν του επιτρέπουν να ονειρεύεται. Ο ποδολάτρης, λοιπόν, ενστικτωδώς και αυθορμητώς προτιμά τις παραλίες γεμάτες βότσαλα και πετραδάκια έναντι των αμμουδερών, γι' αυτόν ακριβώς τον λόγο: τα πέλματα που ξαποσταίνουν στις πρώτες δεν κινδυνεύουν να λερωθούν από την άμμο και να γίνουν αγνώριστες, αλλά αντίθετως παραμένουν αλώβητες να αναπαύονται πάνω στο λευκό απέραντο βοτσαλένιο χαλί. Το πολύ πολύ να βαφτούν ελαφρώς λευκά, σε σημεία που τα πιο μεγάλα βότσαλα άφησαν το ίχνος τους· με ένα μικρό χάδι, η σκόνη τούτη θα φύγει από το ποδαράκι της

κοπέλας στην παρέα σου και, αν προσφερθείς φιλότιμα να τη βοηθήσεις, η φύση της παραλίας θα σου έχει χαρίσει απλόχερα μια αφορμή για ηδονή. (Η άγνωστη κοπέλα που ξαπλωμένη απολαμβάνει τον ήλιο σε μια από τις πολλές παραλίες της Κεφαλλονιάς αποτελεί μία από τις πιο υπέροχες, καλοκαιρινές εικόνες που μπορεί κανείς να βιώσει· ακόμη και αν οι πατούσες δεν ξαπλώνουν και εκείνες εντελώς, με το πέλμα τους ψηλά φανερωμένο, αλλά στέκονται κάθετα πεισματικά, με τα δάχτυλα βυθισμένα ανάμεσα στα πιο μικρά πετραδάκια, η ηδονή δεν κρίνεται πολύ μικρότερη... Κι άλλοτε, στην παραλία της Κιμηλιάς, πατώντας πάνω στα μεγάλα της βράχια κι επιστρέφοντας από το κυνήγι κάππαρης στο οποίο λίγο νωρίτερα είχα επιδοθεί, βρήκα μια κοπέλα να αναπαύεται ανάσκελα στον μεγάλο βράχο – ήταν όλος δικός της, ευρύχωρος για το μικρό της σώμα, σαν φυτρωμένη κάππαρη σε άπλα διαμονής· κοιτάζοντας με τα μελαχρινά της μάτια –μαύρα σαν τα μαλλιά και τα νύχια της– κατά πέρα στη θάλασσα και κουνώντας τα μάτια της δεξιά κι αριστερά σχεδόν σπασμωδικά, σαν να ήθελε να καλύψει με το βλέμμα της όλη τη θαλάσ-

σια έκταση, άρχισε να κουνά τα μικρά πατουσάκια της κάπως υπερβολικά, μαζεύοντάς τα για να περάσω, κι ήταν τα δάχτυλά της σαν μικροί βλαστοί κάππαρης, πανέτοιμοι για βρώση.)

Ας μην καθυστερούμε, όμως, άλλο κι ας μιλήσουμε για εκείνες τις πατούσες που σε κάνουν στ' αλήθεια να ονειρεύεσαι με έναν τρόπο που δεν σε αποσπά από την πραγματικότητα, αλλά αντιθέτως σε βυθίζει περισσότερο και εμμονικότερα εντός της,

έτσι που η ανατίμηση της καθημερινότητας να μοιάζει με εκ νέου ανακάλυψή της ή, καλύτερα, ανακάλυψη μιας οπής ελευθερίας μετά από εφιαλτική περιδιάβαση μέσα σε εγκλωβιστικά σκοτεινό τούνελ. Γιατί τέτοια γυναικεία πέλματα υπάρχουν και βρίσκονται γύρω μας καθημερινά: περπατούν, αναπαύονται, ψηλαφίζουν, λικνίζονται, τεντώνονται και χορεύουν. Γιατί ένα τους ίδιον είναι αυτός ακριβώς ο αεικίνητος χαρακτήρας που δεν τον μοιράζονται σχεδόν με κανένα άλλο γυναικείο μέλος – τα βυζάκια ή τα οπίσθια, οι γλουτοί, ο λαιμός, η κοιλιά, τα αυτιά ή τα μάτια, τα μαλλιά ή η μύτη ούτε στα όνειρά τους δεν έχουν τόσο έντονη κινητικότητα και μοιάζουν περισσότερο με βαρετά σταθερά σημεία στον κορμό, έτοιμα να προσελκύσουν το βλέμμα με τρόπο όμως παθητικότατο, και ίσως κατά βάθος φθονούν τα αεικίνητα πέλματα: εξ αίρεση αποτελούν φυσικά τα χέρια, τα οποία –ίσως και εν μέρει γι’ αυτόν τον λόγο– θα έχουν την τιμητική τους παρακάτω, όπου και θα διερευνήσουμε τη μυστική τους συνάφεια με τα πέλματα.

Μιλώντας τέλος πάντων για όνειρα, μιλάμε περισσότερο για εικόνες της ίδιας της πραγματικό-

τητας που για τον ενδιαφερόμενο αναφύονται ξαφνικά –γεννημένες από το ίδιο, εννοείται, το βλέμμα που τις ανακαλύπτει–, συχνά αιφνιδιαστικά, πάντως με τρόπο λυτρωτικό, καθώς η τριγύρω βαρετή, σκοτεινή ή ακόμη και εφιαλτική καθημερινότητα μεμιάς σμικρύνεται εντυπωσιακά προς όφελος ενός μικρού, ή μεγαλούτσικου, ποδιού, το οποίο ωστόσο, σε σχέση με τη μεγάλη εικόνα, αποτελεί αδιαμφισβήτητα λεπτομέρεια –ολοκληρωτικά αδιάφορη φυσικά για τον αμύητο– και κατορθώνει να υποσκιιάσει ανθρωπομάνια, μποτιλιαρίσματα, λεωφορεία, μετρό, πολυκατοικίες, δρόμους, δένδρα και λεωφόρους. Το μάτι του ποδολάτρη δεν είναι απλώς φωτοευαίσθητο, δεν δέχεται παθητικά τις εικόνες που έρχονται καταπάνω του και τις «διαβάζει», αλλά είναι πυρφόρα δάδα· το βλέμμα του πυρπολεί τη γύρω πραγματικότητα και την καταφλέγει. Το φλεγόμενο βλέμμα της συμπάθειάς του είναι που μεταμορφώνει ό,τι αξιώνει την αγάπη του και το μετατρέπει σε κάτι άξιο να ιδωθεί. Δεν είναι ένας παρατηρητής, αλλά ένας εμπρηστής του κόσμου. Αρπάζει την πραγματικότητα και τη στύβει στραγγίζοντας από μέσα

της στιγμές, γυρνά τότε το μάτι του ανάποδα και γίνεται κιούπι, έτοιμο να πέσουν μέσα του οι στιγμές αυτές. Και το έσχατο έσεται πρώτο για το κατάλληλο βλέμμα, που πιθανώς με αυτόν τον τρόπο παράλληλα εκδικείται για τη συχνά καταγέλαστη ιδιαιτερότητά του, που τώρα όμως του επιτρέπει με ευκολία να αναδιαμορφώσει κατά το δοκούν τη γύρω πραγματικότητα, και με μια παντοδύναμη βούληση επανακαλύπτει τον κόσμο –που δεν είναι τίποτα χωρίς τη διεισδυτική ματιά– και τον φέρνει όλον τούμπα· τον μπατάρει.

Παραδέχομαι πως ανατιμώ το βλέμμα του ποδολάτρη υποστηρίζοντας πως η δική του ματιά είναι απείρως κοφτερότερη από των άλλων, διεισδυτικότερη και περισσότερο έτοιμη να ανατιμήσει την εικόνα που βρίσκεται μπροστά της ώστε να μπορέσει να εστιάσει σε ένα τέτοιο κατώτατο σημείο που, ούτως ή άλλως, απαιτεί ένα σκύψιμο του κεφαλιού προς το φαινομενικά ασήμαντο. Και οι βαρετές διαδικασίες που επιτελούμε όλοι καταναγκαστικά, τα «κενά» σημεία μέσα στη μέρα, αποθεώνονται. Ανάγλυφα επίσης καταδεικνύεται μια τέτοια ανατίμηση, καθώς το ίδιο ακριβώς το πόδι

που πρωταγωνιστεί σε όλα εκείνα τα αδιάφορα και κουραστικά πηγαινέλα είναι που θαυμάζεται. Εκείνο το χρηστικό, που επωμίζεται όλο το βάρος της διαδικαστικής κινήσεως, είναι που προσκυνάται. Και όταν το σημαντικότερο γρανάξι ενός πολύπλοκου κι ανούσιου μηχανισμού κερδίζει τη συμπάθεια, κάτι αντιστέκεται σθεναρά στην τυφλή ανουσιότητα της διαδικασίας. Ο ποδολάτρης στρέφεται γενναίοψυχα ενάντια σε καθετί διαδικαστικό· μια του έξοδος είναι αληθινό άνοιγμα στον κόσμο, κάθε του τυχερό βλέμμα τού υπενθυμίζει να αναπνέει, όχι πια αντανakλαστικά, μα εντελώς συνειδητά. Σε καιρούς που οι άνθρωποι επινοούν ολοένα και περισσότερες αφορμές για να μη βλέπουν στ' αλήθεια γύρω τους και να κοιτούν μόνο εκτός πραγματικότητας σαν υπνοβάτες, εκείνος ρίχνεται με όλες του τις δυνάμεις στη θαυμαστή δίνη του κόσμου· στην εποχή της ποσοτικοποίησης και της απροσεκτικότητας όπου το ολοκληρωτικό βίωμα εγκαταλείπεται και τεμαχίζεται σε μικροσκοπικά προκάτ κι ανούσια κομματάκια, κατασκευασμένα από ηλεκτρονικές και μη περισπάσεις, εκείνος δεν μπορεί πάρα να είναι παρών, και στους καιρούς της ανα-

βολής είναι ενστικτωδώς βαλμένος στο τώρα. Η ματιά του ποδολάτρη, σε μια εποχή που τείνει να ενοχοποιήσει το βλέμμα της ηδονής προς την ανθρώπινη ομορφιά, κρίνεται ουσιώδης· η θέαση της ομορφιάς και η αγάπη γι' αυτήν αποτελεί το θεμέλιο της τέχνης και, σε καιρούς απολύτως αντικαλλιτεχνικούς, εκείνος δεν δύναται να ζήσει αλλιώς, παρά μόνο μέσα από την απρόσκοπτη προσήλωση σε αυτήν. Ο εντοπισμός της ομορφιάς είναι το πρώτο βήμα για την κατάκτησή της· σαν πυξίδα το μέσα του τον προσανατολίζει, θέλει δεν θέλει, προς το μέρος της και αυτός την παίρνει στο κατόπι σ' ένα κυνήγι ορμέμφυτο και προσωπικό του πεπρωμένο. Ο αληθινός λάτρης του γυναικείου πέλματος, αντί να μένει προσηλωμένος στην απρόσκοπτη θέαση της ευθείας σε μια πορεία προς τα μπρος και με ένα βλέμμα κολλημένο μονάχα στον προορισμό, αδιάφορος για το τι συμβαίνει γύρω του, εκτός κι αν πρόκειται να εμποδίσει την πορεία του, κι αντίθετος στη μηχανιστική προσέγγιση του βλέμματος, γυρνά δεξιά κι αριστερά, πάνω και κάτω, ρουφώντας αχόρταγα τις ηδονικές τριγύρω εικόνες.